

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA
DECIZIE PROTOCOLARĂ nr. ____/2025

Extras din procesul-verbal nr. ____ (pct. ____)
al ședinței Guvernului din ____ 2025

Se aprobă și se prezintă Parlamentului spre examinare proiectul de lege privind securitatea spațiului aerian național.

Prim-ministru

Dorin RECEAN

Contrasemnează:

Viceprim-ministru,
Ministrul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale

Vladimir BOLEA

Viceprim-ministru,
Ministru al Afacerilor Externe

Mihai POPȘOI

Ministrul apărării

Anatolie NOSATÎI

Ministra afacerilor interne

Daniella MISAIL-NICHITIN

Proiect

LEGE **privind securitatea spațiului aerian național**

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Capitolul I **DISPOZIȚII GENERALE**

Articolul 1. Obiectul și scopul legii

(1) Prezenta lege reglementează raporturile juridice, organizaționale, administrative și de altă natură, apărute în procesul de asigurare a securității spațiului aerian național, modul de acțiune în diverse situații aeriene și competențele specifice privind aprobarea executării măsurilor de securitate aeriană.

(2) Scopul prezentei legi este prevenirea, contracararea și neutralizarea (anihilarea) riscurilor și amenințărilor aeriene la adresa securității naționale al Republicii Moldova, a integrității spațiului aerian național, securității aeronautice, a vieții și sănătății persoanelor și a patrimoniului.

Articolul 2. Cadrul normativ privind activitatea de asigurare a securității spațiului aerian național

Cadrul normativ privind activitatea de asigurare a securității spațiului aerian național este constituit din Constituția Republicii Moldova, Codul aerian al Republicii Moldova nr. 301/2017, Legea nr. 345/2003 cu privire la apărarea națională, Legea nr. 192/2019 privind securitatea aeronautică, principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional, tratatele internaționale în domeniu la care Republica Moldova este parte, prezenta lege și alte acte normative.

Articolul 3. Noțiuni generale

În sensul prezentei legi, următoarele noțiuni semnifică:

aeronavă interceptoare – aeronava de stat care efectuează manevre de apropiere față de o aeronavă sau un fenomen anormal neidentificat ce utilizează neautorizat spațiul aerian național, cu scopul de a o identifica, avertiza, obliga să respecte reglementările privind utilizarea spațiului aerian național în vigoare, sau, dacă este necesar, de a o neutraliza (anihila).

aeronavă cu pilot la bord – aeronavă destinată transportului de persoane, mărfuri sau realizării misiunilor militare, care este operată de un pilot sau mai mulți aflați la bord, ce exercită controlul zborului și navigația aeronavei pe întreaga durată a acestuia, în scopuri civile sau militare.

agresiune aeriană – acțiune ostilă prin întrebuintarea efectivă a potențialului aerian de către un stat sau grup de state, pentru atingerea scopurilor politice-militare propuse, împotriva suveranității, independenței și integrității teritoriale;

amenințare aeriană – suma tuturor evenimentelor negative posibile pe care le poate genera, la un anumit moment dat, un stat sau grup de state în spațiul aerian al altui stat

sau grup de state, pentru atingerea scopurilor politico-militare propuse, împotriva suveranității, independenței și integrității teritoriale;

amenințare militară – manifestarea intenției, capacității și/sau pregătirii unui stat, grup de state, organizații sau actori non-statali de a recurge la forța militară împotriva suveranității, independenței, integrității teritoriale sau intereselor strategice ale statului;

apărarea spațiului aerian național – reprezintă componenta a sistemului național de apărare, care constă în totalitatea acțiunilor și mijloacelor militare utilizate pentru protejarea suveranității statului asupra spațiului aerian, inclusiv prin descurajarea, interceptarea și, dacă este necesar, contracararea și neutralizarea (anihilarea) riscurilor și amenințărilor aeriene la adresa securității naționale, potrivit legislației naționale și obligațiilor internaționale asumate;

controlul utilizării spațiului aerian național – activitatea desfășurată de autoritățile competente, care constă în monitorizarea permanentă a modului de utilizare a spațiului aerian, precum și în dispunerea măsurilor legale necesare pentru restabilirea utilizării autorizate a acestuia, prevenirea, contracararea și neutralizarea (anihilarea) riscurilor și amenințărilor la adresa securității naționale, integrității spațiului aerian și siguranței aeronautice, precum și pentru protejarea vieții și sănătății persoanelor, a patrimoniului, a vieții private.

fenomen anormal neidentificat – model neobișnuit de mișcare sau caracteristici de zbor ale unui corp observat vizual în atmosferă sau în afara atmosferei Pământului, care nu poate fi identificat ca obiect natural sau artificial cunoscut;

foc de avertisment – focul executat de aeronava interceptoare cu armamentul artileristic de bord pentru atenționarea echipajului aeronavei care utilizează neautorizat spațiul aerian național, fără ca aceasta să fie lovită;

foc de nimicire – focul executat pentru distrugerea aeronavei cu pilot la bord, aeronavei fără pilot și rachetelor, care utilizează neautorizat spațiul aerian al Republicii Moldova;

intrarea în legalitate a aeronavei – procesul prin care o aeronavă dobândește conformitatea cu reglementările naționale și internaționale aplicabile, prin obținerea autorizațiilor, licențelor și certificatelor necesare pentru operarea în spațiul aerian național;

măsurile cinetice – acțiuni sau activități ce presupun utilizarea forței fizice pentru imobilizarea, distrugerea sau neutralizarea aeronavei fără pilot, prin intermediul proiectilelor sau altor tipuri de arme, având ca obiectiv doborârea acestora sau crearea condițiilor pentru incapacitatea lor de a mai funcționa;

măsurile de securitate aeriană – acțiuni sau activități privind prevenirea și contracararea riscurilor și amenințărilor aeriene la adresa securității naționale al Republicii Moldova, a integrității spațiului aerian național, securității aeronautice, a vieții și sănătății persoanelor și a patrimoniului;

măsurile non-cinetice – detectarea, stabilirea identității aeronavei fără pilot la bord, preluarea controlului sau neutralizarea, prin dezactivarea funcțiilor de comandă/control sau de comunicații;

muniții trasoare – proiectile speciale care emit lumină vizibilă atunci când sunt trase, pentru a marca traiectoria lor și îmbunătățirea acurateței și coordonării în timpul operațiunilor militare;

rachetă – proiectil autopropulsat, destinat să transporte o încărcătură explozivă sau de alt tip, utilizat pentru atacuri asupra unor ținte specifice, care poate fi ghidat prin

sisteme externe sau autonome;

rachetă balistică – rachetă ghidată în faza inițială a zborului și care urmează ulterior o traiectorie balistică suborbitală nereglementată de forțe externe, destinată să livreze unul sau mai multe focoașe către o țintă aflată la distanțe medii, mari sau intercontinentale;

rachetă de croazieră – rachetă autopropulsată pe întreaga durată a zborului, care urmează o traiectorie aerodinamică joasă și este destinată să livreze o încărcătură utilă (focș convențional sau nuclear) asupra unei ținte aflate la distanță medie sau mare;

servicii militare de supraveghere și control utilizare spațiu aerian – ansamblu de structuri, mijloace și proceduri operaționale prin care Ministerul Apărării monitorizează, gestionează și reglementează activitățile aeriene într-un spațiu aerian specific, cu scopul de a asigura securitatea națională, apărarea teritoriului și coordonarea traficului aerian militar, în conformitate cu reglementările și misiunile strategice stabilite;

supravegherea spațiului aerian – reprezintă ansamblul activităților desfășurate de autoritățile competente prin mijloace tehnice, operative și instituționale, în scopul monitorizării permanente a spațiului aerian național, pentru detectarea, identificarea și urmărirea obiectelor aeriene și asigurarea respectării regimului juridic aplicabil circulației aeriene;

zonă geografică UAS (UAS - sisteme de aeronave fără pilot) – porțiuni de spațiu aerian stabilită de autoritatea competentă, care facilitează, restricționează sau exclude operațiunile UAS pentru a combate riscurile legate de siguranță, viața privată, securitate sau mediu asociate operațiunilor UAS.

Capitolul II

CADRUL INSTITUȚIONAL

Articolul 4. Autoritățile cu atribuții în domeniul securității spațiului aerian național

(1) Conducerea generală a sistemului național de securitate și apărare, inclusiv în ceea ce privește securitatea spațiului aerian național, este realizată de către autoritățile constituționale ale statului – Parlamentul, Președintele Republicii Moldova, Guvernul, Ministerul Apărării și alte autorități publice competente – în limitele stabilite de Constituție și de alte acte normative. Președintele Republicii Moldova, în calitate de Comandant Suprem al Forțelor Armate, exercită atribuțiile ce îi revin potrivit legii în acest domeniu.

(2) Ministerul Apărării este organul central de specialitate al administrației publice centrale care organizează, conduce, coordonează și desfășoară, potrivit legii, activitățile în domeniul apărării naționale și securității militare și desfășoară nemijlocit activitatea de asigurare a securității spațiului aerian al Republicii Moldova.

(3) În conformitate cu atribuțiile stabilite prin legislația în vigoare, autoritățile cu responsabilități în domeniul securității spațiului aerian național sunt:

a) Ministerul Afacerilor Externe – în mod subsidiar, în contextul cooperării internaționale privind regimul juridic al spațiului aerian și tratatele relevante;

b) Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale – în calitate de organ central de specialitate al administrației publice în domeniul aviației civile, potrivit Codului aerian al Republicii Moldova nr. 301/2017;

c) Ministerul Afacerilor Externe – în mod subsidiar, în contextul cooperării internaționale privind regimul juridic al spațiului aerian și tratatele relevante;

d) Autoritatea Aeronautică Civilă – ca autoritate administrativă responsabilă de

implementarea și realizarea politicilor în domeniul aviației civile;

e) Întreprinderea de Stat „MOLDATSA” – în calitate de furnizor de servicii de navigație aeriană și de gestionare operativă a spațiului aerian;

f) Autoritățile administrative din subordinea Ministerului Afacerilor Interne – pentru supravegherea și controlul frontierei de stat în zona aeriană;

g) Serviciul de Informații și Securitate al Republicii Moldova – pentru prevenirea și contracararea amenințărilor la adresa securității naționale din spațiul aerian;

h) Serviciul de Protecție și Pază de Stat – în limitele competențelor privind protecția demnitarilor și a infrastructurii aviatice de importanță națională;

i) Serviciul Vamal – în ceea ce privește controlul și supravegherea vamală a traficului aerian;

j) Comitetul Național de Securitate Aeronautică și comisiile aeroportuare de securitate aeronautică – în calitate de structuri specializate în coordonarea și implementarea măsurilor de securitate aeronautică la nivel național și local.

(4) În activitatea de asigurare a securității spațiului aerian pot fi implicate și alte autorități ale administrației publice în limita împuternicirilor lor.

(5) În caz de reorganizare sau redenumire a autorităților menționate în prezenta lege, atribuțiile acestora de asigurare a securității spațiului aerian vor fi îndeplinite de către succesorii lor de drept.

Articolul 5. Atribuțiile Ministerului Apărării

În domeniul securității spațiului aerian național, Ministerul Apărării:

a) elaborează documente de politici, proiecte de acte normative, inclusiv acte normative necesare implementării și asigurării executării actelor normative în domeniul securității spațiului aerian național;

b) coordonează activitățile și asigură implementarea politicii de stat în domeniul securității spațiului aerian național;

c) stabilește programele de dezvoltare care vizează Forțele Aeriene ale Republicii Moldova și pregătirea apărării aeriene;

d) participă la elaborarea reglementărilor privind circulația aeronavelor civile și de stat în spațiul aerian național și exploatarea infrastructurii aferente activităților aviatice;

e) efectuează, în colaborare cu alte autorități ale administrației publice, autorizarea zborurilor și utilizarea spațiului național de către aeronavele civile și de stat, în conformitate cu actele normative;

f) acordă autorizație pentru operarea aeronavelor civile moldovenești care transportă trupe, armament, tehnică de luptă, materiale periculoase sau orice alt tip de încărcătură care, prin natura sa, poate afecta securitatea națională a Republicii Moldova;

g) realizează colectarea, acumularea, păstrarea, prelucrarea, transmiterea și schimbul de informații privind situațiile aeriene;

h) asigură realizarea măsurilor de prevenire a actelor de intervenție ilicită în conformitate cu Legea nr. 192/2019 privind securitatea aeronautică;

i) organizează și desfășoară cu regularitate exerciții în vederea formării deprinderilor de interacțiune a tuturor participanților implicați în acțiunile de asigurare a securității spațiului aerian;

j) exercită alte atribuții specifice ce decurg din actele normative.

Articolul 6. Atribuțiile autorităților implicate în acordarea sprijinului asigurării

securității spațiului aerian național

(1) Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale stabilește politica în domeniul transportului aerian la nivel național, elaborează strategia și reglementările specifice de dezvoltare și armonizare a activităților de transport aerian.

(2) Ministerul Afacerilor Externe este autoritatea intermediară prin care se informează de către Ministerul Apărării despre autorizarea zborurilor și utilizării spațiului aerian național în următoarele cazuri:

a) pentru aeronavele civile străine care transportă delegații oficiale – cu avizul obligatoriu al Autorității Aeronautice Civile;

b) pentru aeronavele civile străine care transportă trupe, armament, tehnică de luptă, materiale periculoase și orice alte tipuri de încărcătură periculoasă care, prin natura lor, pot afecta securitatea națională a Republicii Moldova – cu avizul obligatoriu al Autorității Aeronautice Civile și cel al Ministerului Apărării;

c) pentru aeronavele de stat înmatriculate în Republica Moldova și cele străine;

d) pentru zborurile de fotografiere aeriană sau filmările aeriene a teritoriului național, executate cu aeronave cu pilot la bord și/sau fără pilot străine – cu avizul obligatoriu al Ministerului Apărării și al Serviciului de Informații și Securitate al Republicii Moldova.

(3) Serviciul de Informații și Securitate al Republicii Moldova avizează zborurile și utilizarea spațiului aerian național pentru aeronavele civile naționale care execută zboruri de aerofotografiere și filmare a teritoriului național, desfășoară activități informative și contrainformative în domeniul securității aeronautice, conduce acțiunile de răspuns la actele de intervenție ilicită, în condițiile și în modul stabilit de prevederile Legii nr.192/2019 privind securitatea aeronautică, prezentei legi și altor acte normative.

(4) Serviciul de Protecție și Pază de Stat avizează zborurile și utilizarea spațiului aerian național de către aeronavele civile străine care execută zboruri de aerofotografiere și filmare asupra obiectelor aflate în paza Serviciului de Protecție și Pază de Stat, inclusiv sediile de lucru, reședințele persoanelor beneficiare de protecție de stat și locațiile unde se desfășoară misiuni de protecție, cu avizul obligatoriu al Ministerului Apărării și al Serviciului de Informații și Securitate al Republicii Moldova, în condițiile și în modul stabilit de actele normative.

(5) Poliția de Frontieră monitorizează segmentele de frontieră ale spațiului aerian, exercită atribuții și acordă sprijinul în domeniul securității aeronautice în conformitate cu legislația.

(6) Inspectoratul General al Poliției și Inspectoratul General de Carabinieri contribuie la asigurarea securității spațiului aerian național, în condițiile și în modul stabilit de actele normative, prin următoarele atribuții specifice:

a) intervenția operativă și menținerea ordinii publice în zonele adiacente aeroporturilor, aerodromurilor și locațiilor temporare de aterizare/decolare, în scopul prevenirii și contracarării incidentelor ce pot afecta securitatea aeronautică;

b) implementarea măsurilor de securitate și control în perimetrele unde se desfășoară activități aeriene speciale, inclusiv în contextul vizitelor oficiale, transporturilor care implică riscuri de securitate națională sau al misiunilor aeriene de stat.

(7) Autoritatea Aeronautică Civilă realizează politica de stat în domeniul aviației civile, autorizează zborurile și utilizarea spațiului aerian național de către aeronavele civile și de stat și desfășoară activități specifice în domeniul securității aeronautice, în condițiile și în modul stabilit de Legea nr. 192/2019 privind securitatea aeronautică și de alte acte normative.

(8) Întreprinderea de Stat pentru Utilizarea Spațiului Aerian și Deservirea Traficului Aerian „MOLDATSA” furnizează servicii de navigație aeriană aeronavelor civile și de stat ce execută zboruri în spațiul aerian național, în conformitate cu procedurile, standardele și practicile naționale și internaționale recomandate.

(9) Serviciul Vamal, Comitetul Național de Securitate Aeronautică, Comisiile aeroportuare de Securitate aeronautică execută atribuții în domeniu securității aeronautică în condițiile și în modul stabilit de Legea nr. 192/2019 privind securitatea aeronautică și de alte actele normative.

Articolul 7. Cooperarea la nivel național și internațional

(1) Autoritățile cu atribuții în domeniul securității spațiului aerian național cooperează la nivel național prin intermediul Autorității Aeronautice Civile, Ministerului Apărării și Întreprinderea de Stat pentru Utilizarea Spațiului Aerian și Deservirea Traficului Aerian „MOLDATSA”.

(2) Autoritățile cu atribuții în domeniul securității spațiului aerian național cooperează cu autoritățile și serviciile străine din domeniu, cu organizațiile internaționale, conform legislației naționale și tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte.

(3) Autoritățile cu atribuții în domeniul securității spațiului aerian național participă la schimbul de informații și date tehnice între statele membre ale Uniunii Europene și organizațiile internaționale din domeniul aviației civile referitor la fenomenele anormale neidentificate în condițiile și în modul stabilit de Convenția privind Aviația Civilă Internațională (Convenția de la Chicago, 1944) și Regulamentul (UE) nr. 376/2014 privind raportarea evenimentelor în aviația civilă.

Capitolul III

SECURITATEA SPAȚIULUI AERIAN NAȚIONAL

Articolul 8. Securitatea spațiului aerian național

(1) Securitatea spațiului aerian național este parte integrantă a securității naționale a Republicii Moldova.

(2) Securitatea spațiului aerian național se realizează prin constituirea unui sistem integrat de supraveghere și apărare a spațiului aerian, care să asigure, detecția în timp util a riscurilor și amenințărilor existente în spațiul aerian al Republicii Moldova și după caz neutralizarea (anihilarea) amenințărilor aeriene.

Articolul 9. Forțele Aeriene ale Republicii Moldova

(1) Forțele Aeriene subordonate Ministerului Apărării asigură securitatea spațiului aerian național prin prevenirea, contracararea și respingerea amenințărilor aeriene și actelor de agresiune armată îndreptate împotriva Republicii Moldova.

(2) Securitatea spațiului aerian național este asigurată de o manieră care să prevină și să descurajeze fiecare caz de utilizare neautorizată a spațiului aerian al Republicii Moldova.

Articolul 10. Atribuțiile Forțelor Aeriene

În domeniul securității spațiului aerian național, Forțele Aeriene:

- a) elaborează normele tehnice privind conducerea, coordonarea și controlul utilizării spațiului aerian național;
- b) verifică modul de respectare a regimului de zbor în spațiul aerian național;
- c) constituie un sistem complex de supraveghere a spațiului aerian național;

- d) identifică riscurile și amenințările la adresa securității spațiului aerian național;
- e) analizează capacitățile și resursele aeriene ale Republicii Moldova;
- f) operaționalizează și menține forțele și mijloacele de alarmare în permanentă stare de funcționare;
- g) monitorizează și protejează spațiul aerian național permanent, prin intermediul forțelor și echipamentelor operaționale.

Articolul 11. Starea de pace, de urgență, de asediu și de război

(1) Pe timp de pace, Ministerul Apărării, de comun cu Autoritatea Aeronautică Civilă, Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale și furnizorul de servicii de navigație aeriană, prin intermediul Comisiei interdepartamentale pentru managementul spațiului aerian, organizează și efectuează managementul spațiului aerian național, precum și stabilesc principiile și regulile de utilizare a acestuia pentru activitățile aeronautice civile sau militare, după caz, în conformitate cu Regulamentul privind managementul spațiului aerian și aplicarea conceptului de utilizare flexibilă a spațiului aerian, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 190/2021.

(2) În perioada declarării stării de urgență, regimul special de utilizare a spațiului aerian este stabilit de către Comisia pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova, în conformitate cu art. 22 din Legea nr. 212/2004 privind regimul stării de urgență, de asediu și de război, care poate restricționa sau interzice temporar desfășurarea traficului aerian general într-o porțiune ori în întreg spațiul aerian național, din motive ce ar amenința capacitatea de apărare, ordine publică și securitatea națională.

(3) În perioada declarării stării de asediu sau de război, regimul special de utilizare a spațiului aerian este instituit de către Consiliul Suprem de Apărare.

(4) Pe timp de pace și de război conducerea Forțelor Aeriene în operații (acțiuni) specifice în spațiul aerian în scopul menținerii unui grad de control asupra spațiului aerian național, care să asigure, parțial sau total, integritatea acestuia este exercitată de către Comandamentul Suprem al Forțelor Armate.

Capitolul IV **SITUAȚIILE AERIENE ÎN DOMENIUL SECURITĂȚII** **SPAȚIULUI AERIAN NAȚIONAL**

Articolul 12. Dispoziții generale

(1) Orice zbor în spațiul aerian național de către aeronave civile sau de stat trebuie să fie autorizat conform actelor normative.

(2) Zborurile în zona de frontieră se execută cu respectarea prevederilor specifice ale Legii nr. 28/2024 cu privire la frontiera de stat a Republicii Moldova și ale Hotărârii de Guvern nr. 862/2024 pentru punerea în aplicare a prevederilor Legii nr. 28/2024 cu privire la frontiera de stat a Republicii Moldova.

(3) Ministerul Apărării pe timp de pace poate restricționa sau interzice temporar desfășurarea traficului aerian general într-o porțiune ori în întreg spațiul aerian național din motive ce ar amenința securitatea națională a Republicii Moldova.

(4) Zborurile aeronavelor civile și de stat în interesul securității și apărării naționale au prioritate de utilizare a spațiului aerian și se realizează conform actelor normative.

(5) Orice alte activități, având drept efect ajungerea în spațiul aerian național a aeronavelor civile sau de stat, pot fi efectuate numai în condițiile aprobării sau autorizării emise de autoritățile cu competențe în domeniu.

(6) Zborurile de fotografiere aeriană sau filmările aeriene, executate cu aeronava cu pilot la bord și/sau fără pilot la bord, se efectuează cu permisiunea Autorității Aeronautice Civile cu avizul Serviciului de Informații și Securitate al Republicii Moldova și al Ministerului Apărării, conform procedurilor și reglementărilor aplicabile.

(7) Zborurile de fotografiere aeriană sau filmările aeriene executate cu aeronava cu pilot la bord și/sau fără pilot asupra obiectelor aflate în paza Serviciului de Protecție și Pază de Stat, inclusiv sediile de lucru, reședințele persoanelor beneficiare de protecție de stat și locațiile unde se desfășoară misiuni de protecție, pot fi efectuate cu permisiunea Serviciului de Protecție și Pază de Stat și cu avizul Autorității Aeronautice Civile, Serviciului de Informații și Securitate al Republicii Moldova și al Ministerului Apărării, conform procedurilor și reglementărilor aplicabile.

Articolul 13. Situațiile aeriene

(1) În domeniul securității spațiului aerian național pot fi declanșate următoarele situații aeriene:

- a) utilizarea neautorizată a spațiului aerian național;
- b) nerespectarea regulilor de utilizare a spațiului aerian național;
- c) comiterea actelor de intervenție ilicită;
- d) amenințarea și agresiunea aeriană.

(2) Lista situațiilor aeriene indicate la alin. (1) este exhaustivă și poate fi modificată sau completată doar prin lege.

(3) Determinarea momentului și a locului producerii situațiilor aeriene prevăzute la alin. (1) se poate realiza de către furnizorul de servicii de navigație aeriană, serviciile militare de supraveghere și control al utilizării spațiului aerian, precum și de către organele securității statului și structurile de ordine și securitate publică, în sfera de responsabilitate instituțională, în limitele posibilităților tehnice ale echipamentelor speciale avute la dispoziție.

Articolul 14. Utilizarea neautorizată a spațiului aerian național

(1) Situațiile aeriene în care o aeronavă civilă sau de stat utilizează neautorizat spațiului aerian național sunt următoarele:

a) execută un zbor care nu este autorizat în condițiile și în modul stabilit de actele normative ce reglementează autorizarea zborurilor și utilizarea spațiului aerian național de către aeronavele civile sau de stat;

b) întrerupe funcționarea dispozitivelor/echipamentelor de identificare a poziției aeronavei în zbor, obligatorii pentru efectuarea zborului într-o anumită porțiune de spațiu aerian, fără aprobarea furnizorului de servicii de navigație aeriană, cu excepția cazurilor de cedare tehnică a sistemelor de identificare, pilotul intenționat întrerupe funcționarea dispozitivelor/echipamentelor de identificare a poziției aeronavei în zbor, obligatorii pentru efectuarea zborului într-o anumită porțiune de spațiu aerian, fără aprobarea furnizorului de servicii de navigație aeriană;

c) execută un zbor într-o porțiune de spațiu aerian rezervat, segregat sau restricționat, fără autorizarea accesului de către structurile care efectuează controlul traficului aerian în spațiul respectiv sau de către entitatea care a efectuat rezervarea, segregarea sau restricționarea.

(2) Nu constituie încălcări utilizarea neautorizată a spațiului aerian al Republicii Moldova al aeronavelor civile și de stat și altor aparate de zbor, efectuate în caz de: accident sau incident în transporturi, calamitate naturală, navigație în condiții de vizibilitate redusă,

necesitate de transportare a persoanelor salvate în cazul producerii unui accident aeronautic, acordate de ajutor medical de urgență unor membri ai echipajului sau pasagerilor, precum și în alte situații excepționale.

(3) Nu sunt autorizate aeronavele civile sau de stat pentru care există dovezi clare sau informații oficiale verificate privind prezența la bord a bunurilor sau persoanelor supuse măsurilor restrictive internaționale pentru asigurarea păcii, securității și ordinii publice, conform reglementărilor din Legea nr. 25/2016 privind aplicarea măsurilor restrictive internaționale.

Articolul 15. Nerespectarea regulilor de utilizare a spațiului aerian național

(1) Sistemul național de management al spațiului aerian se bazează pe conceptul de utilizare flexibilă a spațiului aerian.

(2) Situațiile aeriene în care o aeronavă civilă sau de stat încalcă principiile, regulile și procedurile de organizare și utilizare a spațiului aerian sunt următoarele:

a) se abate de la ruta stabilită prin planul de zbor depus conform reglementărilor specifice, fără aprobarea furnizorului de servicii de navigație aeriană;

b) execută un zbor cu încălcarea Cerințelor esențiale privind operațiunile de zbor prevăzute de Codul aerian al Republicii Moldova nr. 301/2017;

c) pilotul/echipajul al aeronavei fără pilot, după caz, nu respectă dispozițiile furnizorului de servicii de navigație aeriană;

d) este întreruptă legătura radio cu aeronava civilă sau de stat, chiar dacă se respectă autorizarea primită, cu excepția cazurilor de cedare tehnică a echipamentului de comunicare, pilotul aeronavei intenționat întrerupe legătura radio în porțiunea spațiului aerian unde legătura radiotelefonică este obligatorie;

e) realizează un zbor fără a respecta procedurile și normele de operare a aeronavelor fără pilot la bord, în condițiile și în modul stabilit de actele normative.

Articolul 16. Comiterea actelor de intervenție ilicită

(1) Ministerul Apărării realizează măsurile de prevenire a actelor de intervenție ilicită, în condițiile Legii nr.192/2019 privind securitatea aeronautică și în modul stabilit de actele normative.

(2) Situațiile aeriene condiționate de comiterea unui act de intervenție ilicită sunt următoarele:

a) au fost primite informații referitoare la producerea unui act de intervenție ilicită la bordul aeronavei civile sau de stat, chiar dacă se respectă autorizarea primită;

b) au fost primite informații referitoare la existența la bordul aeronavei civile sau de stat a unor articole sau substanțe extrem de periculoase, care ar putea fi folosite pentru săvârșirea unui act terorist ori a unei alte infracțiuni cu caracter terorist.

(3) Aeronava civilă sau de stat supusă unui act de intervenție ilicită poate intra în spațiul aerian al Republicii Moldova și poate ateriza pe orice aerodrom fără permisiunea prealabilă a furnizorului de servicii de navigație aeriană.

(4) În cazul în care o aeronavă civilă sau de stat supusă unui act de intervenție ilicită survolează teritoriul național, furnizorul de servicii de navigație aeriană asigură siguranța zborului pentru perioada aflării acesteia în spațiul aerian al Republicii Moldova.

(5) Aeronava civilă sau de stat respectivă este deservită de către furnizorul de servicii de navigație aeriană în mod prioritar.

Articolul 17. Amenințarea și agresiunea aeriană

(1) Amenințarea aeriană constituie principala componentă a amenințării militare.

(2) Situațiile aeriene în care există amenințarea și agresiunea unui adversar aerian într-o confruntare militară sunt următoarele:

a) au fost identificate avioane și elicoptere de luptă, aeronave de luptă fără pilot la bord, rachete și alte aparate de zbor ale unui stat străin sau entități nestatale, care utilizează neautorizat spațiul aerian al Republicii Moldova și sunt întrebuințate împotriva altui stat cu care se află într-un conflict militar;

b) statele adversare sau entitățile nestatale întrebuințează avioane și elicoptere de luptă, aeronave de luptă fără pilot la bord, rachete și alte aparate de zbor împotriva Republicii Moldova.

(3) Avioanele și elicopterele de luptă, aeronavele de luptă fără pilot la bord, rachetele și alte aparate de zbor ale unui stat străin sau entități nestatale pot fi interceptate și distruse pe traiectorie, de mijloacele de apărare aeriană, inclusiv cele de apărare aeriană cu baza la sol.

(4) Măsura prevăzută la alin. (3) este dispusă în raport cu nivelul amenințării și agresiunii aeriene, în limitele admise de dreptul internațional, după ce au fost luate în considerare toate circumstanțele specifice ale fiecărui caz în parte și existența unui risc real și imediat la adresa teritoriilor cu populația și obiectivele aferente.

(5) În perioada declarării stării de asediu sau de război, statele adversare sau entitățile nestatale pot utiliza și alte amenințări aeriene, cum ar fi folosirea aeronavelor civile, aeronavelor de zbor fără pilot de mici dimensiuni sau baloane cu aer cald, astfel încălcând regimul de utilizare a spațiului aerian, instituit de către Consiliul Suprem de Apărare.

(6) Modul de întrebuințare a forțelor și mijloacelor antiaeriene urmează a fi aprobat prin hotărâre de Guvern.

Capitolul V

MODUL DE ACȚIUNE ÎMPOTRIVA AERONAVELOR CU PILOT LA BORD CARE UTILIZEAZĂ NEAUTORIZAT SPAȚIUL AERIAN NAȚIONAL

Articolul 18. Acțiunile de răspuns la situațiile aeriene

(1) În cazul în care sunt primite informații verificate și confirmate referitoare la utilizarea neautorizată a spațiului aerian național de către o aeronavă civilă sau de stat cu pilot la bord, Ministerul Apărării va asigura protecția spațiului aerian, în conformitate cu planurile proprii de reglementare a situațiilor aeriene, iar autoritățile competente vor colabora în vederea acordării sprijinului pentru asigurarea securității spațiului aerian național.

(2) Împotriva aeronavelor civile și de stat cu pilot la bord care utilizează neautorizat spațiul aerian național pot fi luate următoarele măsuri:

- a) stabilirea poziției aeronavei, a legăturii radio și a identității acesteia;
- b) transmiterea de la sol a instrucțiunilor și a dispozițiilor către pilotul/echipajul aeronavei;
- c) interceptarea aeronavei care continuă să utilizeze neautorizat spațiul aerian național;
- d) executarea focului de avertisment de către aeronavele interceptoare;
- e) executarea focului de nimicire de către aeronavele interceptoare;
- f) executarea focului de nimicire de către mijloacele de apărare aeriană, inclusiv cele de apărare aeriană cu baza la sol.

Articolul 19. Stabilirea poziției aeronavei

(1) Stabilirea poziției aeronavei cu pilot la bord care utilizează neautorizat spațiul aerian

național, a legăturilor radio și a identității acesteia se realizează de către furnizorul de servicii de navigație aeriană sau serviciile militare de supraveghere și control utilizare spațiu aerian, folosindu-se mijloacele specializate aflate în serviciu sau care sunt puse în funcțiune special în acest scop.

(2) Furnizorul de servicii de navigație aeriană și serviciile militare de supraveghere și control utilizare spațiu aerian se informează reciproc asupra descoperirii și identificării aeronavei civile sau de stat cu pilot la bord și cauzelor care au determinat utilizarea neautorizată a spațiului aerian național.

Articolul 20. Instrucțiuni și măsuri de protecție a spațiului aerian național

(1) Agenții aeronautici vor elabora instrucțiuni detaliate pentru personalul propriu, inclusiv piloți, controlori de trafic aerian, și personalul de securitate aeriană, vor stabili sisteme de comunicație eficiente și vor asigura pregătirea acestora pentru a răspunde în mod adecvat în cazurile în care aeronavele sub autoritatea lor utilizează neautorizat spațiul aerian național.

(2) Pe baza informațiilor disponibile și a procedurilor stabilite, furnizorii de servicii de navigație aeriană, împreună cu serviciile militare de supraveghere și control al utilizării spațiului aerian, vor emite instrucțiuni clare și precise pentru piloți și echipaje, în scopul asigurării respectării reglementărilor privind utilizarea spațiului aerian național. Aceste instrucțiuni pot include măsuri precum:

- a) ieșirea imediată din spațiul aerian național;
- b) schimbarea adecvată a direcției sau altitudinii de zbor;
- c) aterizarea pe un aeroport sau pe un teren desemnat.

Articolul 21. Interceptarea aeronavei

(1) În cazul nerespectării instrucțiunilor și dispozițiilor furnizorului de servicii de navigație aeriană și serviciilor militare de supraveghere și control utilizare spațiu aerian, precum și în cazul imposibilității stabilirii legăturilor radio, aeronavele civile sau de stat cu pilot la bord pot fi interceptate de aeronavele militare ale Forțelor Aeriene din subordinea Ministerului Apărării.

(2) Interceptarea are drept scop identificarea aeronavei civile sau de stat cu pilot la bord, stabilirea comunicațiilor radio și contactul vizual cu aceasta, conducerea și îndrumarea către direcția și/sau altitudinea de zbor corespunzătoare, acordarea de asistență în caz de nevoie sau obligarea respectării instrucțiunilor și dispozițiilor prevăzute la art.20.

(3) Pe timpul interceptării, aeronavele interceptoare folosesc frecvențele radio de urgență internaționale în limba engleză, iar în cazul lipsei legăturii radio, folosesc semnalele vizuale și manevre, conform reglementărilor internaționale stabilite în acest scop.

(4) Utilizarea spațiului aerian al altor state de către aeronavele interceptoare ale Forțelor Aeriene din subordinea Ministerului Apărării pentru a acționa împotriva aeronavelor civile sau de stat cu pilot la bord care utilizează neautorizat spațiul aerian, se face în conformitate cu prevederile acordurilor și înțelegerilor internaționale încheiate în acest sens.

Articolul 22. Focul de avertisment

(1) În cazul neîndeplinirii sau nerespectării oricăreia dintre instrucțiunile și dispozițiile transmise conform prevederilor art.20 și art.21 alin.(2), aeronava interceptată poate fi avertizată, prin executarea focului de avertisment de către aeronava interceptoare.

(2) Focul de avertisment are drept scop atenționarea pilotului/echipajului aeronavei

privind utilizarea neautorizată a spațiului aerian național și obligarea acestuia să urmeze necondiționat instrucțiunile și dispozițiile transmise de furnizorul de servicii de navigație aeriană, serviciile militare de supraveghere și control utilizare spațiu aerian sau de aeronavele interceptoare.

(3) Focul de avertisment se execută cu armamentul artileristic de bord, excluzându-se utilizarea muniției trasoare.

Articolul 23. Focul de nimicire

(1) Focul de nimicire împotriva aeronavei civile sau de stat cu pilot la bord care utilizează neautorizat spațiul aerian național se execută de către aeronavele interceptoare sau de către mijloacele de apărare aeriană cu bază la sol, dacă măsurile prevăzute la art.18 alin. (2) lit. a) - d) nu au avut ca rezultat intrarea în legalitate a acesteia.

(2) Focul de nimicire împotriva unei aeronave militare străine care utilizează neautorizat spațiul aerian național, se execută de aeronavele interceptoare sau de mijloacele de apărare aeriană cu bază la sol, fără efectuarea activităților prevăzute la art. 19 -22 dacă:

- a) efectuează un atac armat pe/de pe teritoriul Republicii Moldova;
- b) efectuează manevre pentru poziționarea favorabilă executării unui atac;
- c) ripostează, prin manevre agresive sau cu foc, la instrucțiunile, dispozițiile și semnalele transmise.

Articolul 24. Situațiile excepționale

(1) În cazurile în care o aeronava civilă sau de stat cu pilot la bord nu respectă prevederile autorizării de zbor primite, din cauza declanșării unor situații excepționale, cum sunt condițiile meteorologice periculoase, defecțiuni tehnice, avarii sau situații speciale la bord privind echipajul sau pasagerii, ori ca urmare a pierderii orientării, se iau măsurile prevăzute la art.18 alin. (2) lit. a)-c), pentru a sprijini pilotul/echipajul aeronavei de a-și continua zborul sau de a ateriza în siguranță.

(2) Informația cu privire la situațiile excepționale trebuie să cuprindă date despre situațiile excepționale pronosticate și declanșate și consecințele acestora, despre situația radioactivă, chimică, medico-biologică, incendiară, ecologică și altele.

(3) Clasificarea situațiilor excepționale sunt reglementate prin hotărâre de Guvern.

Articolul 25. Măsurile de protecție

(1) În situația în care aeronava civilă sau de stat cu pilot la bord vizată de acțiunile dispuse conform art.18 lit. c) - d) sau art.19 alin.(2) a aterizat pe teritoriul Republicii Moldova, până la obținerea autorizării de reluare a zborului, se iau următoarele măsuri:

- a) parcarea aeronavei în locul indicat;
- b) supravegherea și paza aeronavei;
- c) stabilirea identității membrilor echipajului, a pasagerilor, a naturii încărcăturii și obținerea altor date cu privire la zborul aeronavei, precum și circumstanțele care au determinat abaterea de la autorizarea deținută.

(2) Obligația de a lua măsurile prevăzute la alin.(1) revine:

- a) comandanților unităților militare din subordinea Ministerului Apărării, în cazul aterizării aeronavei pe un aerodrom militar;
- b) administratorilor aerodromurilor, în cazul aterizării aeronavei pe un aerodrom civil sau utilizat în comun cu Ministerul Apărării.

(3) La solicitarea comandanților unităților militare sau a administratorilor

aerodromurilor civile, autoritățile administrative din subordinea Ministerului Afacerilor Interne participă conform competențelor stabilite de cadrul normativ la îndeplinirea măsurilor prevăzute la alin.(1) lit. b) și lit. c).

Capitolul VI

MODUL DE ACȚIUNE ÎMPOTRIVA AERONAVELOR FĂRĂ PILOT CARE UTILIZEAZĂ NEAUTORIZAT SPAȚIUL AERIAN NAȚIONAL

Articolul 26. Operarea aeronavelor fără pilot

(1) Zborurile aeronavelor de zbor fără pilot în spațiul aerian național pot fi efectuate doar în limitele zonelor geografice UAS fără interdicții sau restricții, stabilite și publicate în conformitate cu prevederile hotărârii de Guvern și conform condițiilor stabilite pentru aceste zone. În acest sens, deasupra obiectivelor strategice, de securitate națională și de infrastructură critică vor fi instituite zone geografice interzise sau restricționate pentru zborul aeronavelor fără pilot. Aceste prevederi nu se răsfrâng asupra aeronavelor de stat, care sunt folosite în scopul realizării atribuțiilor funcționale stabilite conform legii.

(2) Autoritățile prevăzute la art. 4 vor identifica și vor transmite periodic, sau la necesitate, către Autoritatea Aeronautică Civilă informațiile necesare pentru stabilirea zonelor geografice UAS în care zborurile aeronavelor fără pilot sunt interzise sau restricționate. Totodată, acestea vor informa Ministerul Apărării, în calitate de autoritate competentă în domeniul apărării naționale și securității aeriene, cu privire la aceleași zone.

(3) Împotriva aeronavei fără pilot care utilizează neautorizat spațiul aerian național pot fi luate măsurile adaptate în funcție de categoria aeronavei fără pilot și de nivelul riscurilor și amenințărilor potențiale la adresa securității spațiului aerian național.

Articolul 27 Stabilirea poziției aeronavei fără pilot

(1) Stabilirea poziției aeronavei fără pilot care utilizează neautorizat spațiul aerian național, precum și identificarea acesteia, se realizează de către furnizorul de servicii de navigație aeriană, serviciile militare de supraveghere și control al utilizării spațiului aerian și/sau alte structuri competente, prin utilizarea mijloacelor tehnice specializate, aflate în serviciu sau activate în mod special în acest scop.

(2) Autoritățile și structurile implicate în detecția, localizarea și identificarea aeronavelor fără pilot cooperează și se informează reciproc cu privire la descoperirea, poziționarea și caracteristicile operaționale ale aeronavei, precum și cu privire la circumstanțele utilizării neautorizate a spațiului aerian național.

(3) În vederea eficientizării acțiunilor de detecție, localizare și identificare a aeronavelor fără pilot, autoritățile competente au obligația să implementeze sisteme de detecție radar, radioelectronică sau alte soluții tehnologice adecvate.

Articolul 28. Survolarea spațiului aerian național

(1) Aeronava fără pilot la bord care trece ilegal frontiera de stat al Republicii Moldova, poate fi distrusă, neutralizată sau zborul acesteia poate fi luat sub control de către Forțele Aeriene subordonate Ministerului Apărării al Republicii Moldova.

(2) În cazul aeronavelor fără pilot la bord care survolează ilegal spațiul aerian al Republicii Moldova și este imposibilă interceptarea acesteia, Poliția de Frontieră are dreptul să o imobilizeze sau să o distrugă, prin dezactivarea funcțiilor de comandă/control sau de comunicații.

(3) Măsurile prevăzute la alin. (1) sunt adoptate prin utilizarea mijloacelor adecvate,

dintre cele utilizate pentru măsurile prevăzute la art. 23 și art. 29, în raport cu nivelul amenințării aeriene, în limitele admise de dreptul internațional, după ce au fost luate în considerare toate circumstanțele specifice ale evenimentului și, ținând cont de prioritatea protejării vieții persoanelor, ultima soluție posibilă dispusă fiind distrugerea aeronavei fără pilot care utilizează neautorizat spațiul aerian național.

Articolul 29. Măsurile non-cinetice și cinetice

(1) Împotriva aeronavei fără pilot care desfășoară activități de zbor ce se încadrează într-una din situațiile aeriene prevăzute la art. 13 se pot lua una sau mai multe din următoarele măsuri:

a) non-cinetice, cum sunt detectarea aeronavei fără pilot la bord, preluarea controlului sau neutralizarea prin dezactivarea funcțiilor de comandă/control sau de comunicații;

b) cinetice, cum sunt imobilizarea sau distrugerea aeronavei fără pilot la bord.

(2) Determinarea identității operatorului se realizează de către furnizorul de servicii de navigație aeriană, serviciile militare de supraveghere și control utilizare spațiu aerian, organele securității statului și structurile de ordine și securitate publică, folosindu-se echipamentele tehnice speciale aflate în dotare sau care sunt puse în funcțiune special în acest scop.

(3) Furnizorul de servicii de navigație aeriană, serviciile militare de supraveghere și control utilizare spațiu aerian, organele securității statului și structurile de ordine și securitate publică se informează reciproc asupra detectării aeronavei fără pilot la bord. Mecanismul de informare reciprocă, inclusiv formele, termenele și responsabilitățile instituționale, se stabilește prin hotărâre a Guvernului.

(4) Măsurile prevăzute la alin. (1) sunt dispuse în raport cu nivelul amenințării aeriene, în limitele admise de dreptul internațional, după ce au fost luate în considerare toate circumstanțele specifice ale evenimentului și, ținând cont de prioritatea protejării vieții persoanelor, ultima soluție posibilă dispusă fiind distrugerea aeronavei fără pilot care utilizează neautorizat spațiul aerian național.

(5) Măsurile prevăzute la art. 28 și art. 29 alin. (1)-(3) sunt luate de organele securității statului și structurile de ordine și securitate publică, precum și cu suportul autorităților competente din domeniu ale țărilor partenere, în temeiul tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte și a înțelegerilor tehnice în domeniul securității și apărării, încheiate în acest sens, cu respectarea legislației naționale.

(6) Ministerul Apărării coordonează, în timp real, implementarea măsurilor prevăzute în prezentul capitol, în cooperare cu organele securității statului și structurile de ordine și securitate publică, în funcție de natura amenințării și competențele legale ale fiecărei structuri implicate.

(7) Structura care a aplicat măsuri cinetice sau non-cinetice împotriva unei aeronave fără pilot are obligația de a informa, cu operativitate, Ministerul Apărării, cu privire la circumstanțele, justificarea și modul de intervenție.

Articolul 30. Dispozitivele și echipamentele tehnice speciale

(1) Pentru aplicarea măsurilor prevăzute în prezentul capitol, se utilizează dispozitive și echipamente tehnice speciale operate de structurile prevăzute la art. 29 alin. (5).

(2) Clasificatorul dispozitivelor și echipamentelor tehnice speciale se stabilește și se aprobă de Guvern.

Capitolul VII
MODUL DE ACȚIUNE ÎMPOTRIVA RACHETELOR CARE
UTILIZEAZĂ NEAUTORIZAT SPAȚIUL AERIAN NAȚIONAL

Articolul 31. Atac cu rachete

(1) Racheta balistică sau racheta de croazieră care intră în spațiul aerian național, poate fi interceptată și distrusă pe traiectorie, de mijloacele de apărare aeriană, inclusiv cele de apărare aeriană cu baza la sol.

(2) Măsura prevăzută la alin. (1) este dispusă în raport cu nivelul amenințării aeriene, în limitele admise de dreptul internațional, după ce au fost luate în considerare toate circumstanțele specifice ale fiecărui caz în parte și existența unui risc real și imediat la adresa teritoriilor cu populația și obiectivele aferente.

Articolul 32. Măsurile aplicabile în caz de agresiune armată, la declararea stării de asediu sau de război

(1) În caz de agresiune armată împotriva Republicii Moldova, la declararea stării de asediu sau de război, măsurile pentru respingerea agresiunii armate (agresiunea aeriană) se efectuează în conformitate cu Constituția Republicii Moldova, Legea nr. 345/2003 cu privire la apărarea națională, Legea nr. 212/2004 privind regimul stării de urgență, de asediu și de război, precum și cu alte acte normative.

(2) În caz de agresiune armată împotriva Republicii Moldova, la declararea stării de asediu sau de război, este interzis zborul oricărei aeronave civile sau de stat fără autorizația specială emisă de Ministerul Apărării.

Capitolul VIII
COMPETENȚELE SPECIFICE PRIVIND
APROBAREA EXECUTĂRII MĂSURILOR DE SECURITATE

Articolul 33. Aprobarea executării măsurilor de securitate de către Ministerul Apărării

(1) Dreptul de a ordona sau de a aproba măsurile prevăzute la art. 18 alin. (2) lit. c)-f) și art.31 alin. (1) îl au persoanele cu drept de decizie stabilite prin ordinul ministrului apărării, iar în cazul absenței temporare, funcțiile acestuia vor fi exercitate de către o altă persoană, desemnată în același mod.

(2) Șeful Marelui Stat Major al Armatei Naționale, comandant al Armatei Naționale sau persoana desemnată prin ordinul Ministrului apărării raportează ierarhic, imediat despre dispunerea măsurilor prevăzute la art. 18 lit. c)-f) și art. 31 alin. (1) și efectele acestora.

Articolul 34. Aprobarea executării măsurilor de securitate de către alte autorități cu competențe în domeniu

(1) Dreptul de a ordona sau de a aproba măsurile prevăzute la art. 28 și art. 29 alin. (1) îl au persoanele cu drept de decizie stabilite prin ordinul conducătorului autorității publice cu atribuții în domeniul securității spațiului aerian.

(2) Persoanele responsabile de acțiunile de intervenție conform alin. (1) raportează ierarhic, imediat despre dispunerea măsurilor prevăzute la art. 28 și art. 29 alin. (1) și efectele acestora.

Articolul 35. Aeronava militară străină

(1) În cazul în care o aeronavă militară străină atacă o aeronavă interceptoare, decizia de executare a focului de nimicire este luată de pilotul comandant al aeronavei interceptoare

sau, după caz, de comandantul unității militare de aeronave interceptoare.

(2) În situația pierderii comunicațiilor cu serviciile militare de supraveghere și control utilizare spațiu aerian, dacă aeronava militară străină continuă utilizarea neautorizată a spațiului aerian național și nu execută instrucțiunile și dispozițiile transmise conform prevederilor art. 20 alin. (2) sau efectuează manevre pentru o poziție favorabilă pentru un atac împotriva aeronavei interceptoare, decizia de executare a focului de nimicire este luată de pilotul comandant al aeronavei interceptoare sau de comandantul unității militare de aeronave interceptoare.

Articolul 36. Interzicerea zborurilor

(1) În scopul executării în siguranță a zborurilor, pe timpul aplicării măsurilor prevăzute la art. 18, art. 28, art. 29 și art. 31, Ministerul Apărării, prin structurile de specialitate ale Forțelor Aeriene, va da dispoziții de deviere sau de interzicere temporară (până la 24 ore) a tuturor zborurilor într-o anumită zonă sau în întregul spațiu aerian național.

(2) În scopul executării dispoziției Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova, Autoritatea Aeronautică Civilă, de comun cu Ministerul Apărării vor decide referitor la interzicerea utilizării spațiului aerian național pentru aeronavele (naționale și străine), pe termen lung, în funcție de solicitările și convențiile internaționale.

Articolul 37. Transmiterea informațiilor

(1) Transmiterea datelor, dispozițiilor și ordinelor cu privire la clarificarea situației aeriene și acțiunile împotriva aeronavei civile sau de stat care utilizează neautorizat spațiul aerian național are prioritate în toate sistemele de comunicații electronice și telecomunicații speciale naționale.

(2) Datele obținute, demersurile efectuate, dispozițiile și ordinele date cu privire la aeronava civilă sau de stat care utilizează neautorizat spațiul aerian național se înregistrează folosindu-se aparatura specifică din dotare sau se consemnează și se păstrează de către Ministerul Apărării, în conformitate cu actele normative.

(3) Aceste date se pun la dispoziția organelor de urmărire penală, cu respectarea prevederilor legale în vigoare privind securitatea spațiului aerian.

Capitolul IX

ASIGURAREA EFICIENȚEI MĂSURILOR DE SECURITATE

Articolul 38. Expertizele de securitate aeriană

(1) Ministerul Apărării efectuează expertize de securitate în domeniul securității spațiului aerian național ori de câte ori depistează necesitatea reevaluării măsurilor și procedurilor de securitate în vederea identificării și înlăturării vulnerabilităților.

(2) Dacă este identificată o vulnerabilitate, Ministerul Apărării solicită implementarea măsurilor de securitate compensatorii, proporționale nivelului de risc.

Articolul 39. Testele de securitate aeriană

(1) În scopul stabilirii eficienței, Ministerul Apărării efectuează testarea dispozitivelor și echipamentelor speciale, a personalului care activează în domeniul securității spațiului aerian național, precum și a măsurilor și procedurilor de securitate aeriană.

(2) La desfășurarea testelor de securitate aeriană, Ministerul Apărării poate antrena reprezentanți ai altor autorități și structuri cu competențe în domeniul securității spațiului

aerian național.

(3) Testele de securitate sunt desfășurate pentru evaluarea eficienței a cel puțin uneia dintre următoarele măsuri și proceduri de securitate aeriană:

- a) stabilirea de la sol a poziției aeronavei, a legăturii radio și a identității acesteia;
- b) transmiterea de la sol a instrucțiunilor și a dispozițiilor către pilotul/echipajul aeronavei;
- c) determinarea momentului și a locului de producere a situațiilor aeriene;
- d) determinarea identității operatorului aeronavei fără pilot la bord;
- e) detectarea aeronavei fără pilot la bord, preluarea controlului sau neutralizarea prin dezactivarea funcțiilor de comandă/control sau de comunicații;
- f) imobilizarea sau distrugerea aeronavei fără pilot la bord.

(4) Ministerul Apărării elaborează și aprobă protocolul privind testele de securitate aeriană care vor conține metodologia desfășurării testelor respective, cu respectarea prevederilor legale, inclusiv a celor de siguranță și a celor operaționale.

(5) În urma efectuării testelor de securitate aeriană se acordă calificative ce reprezintă gradul de eficacitate și de pregătire al măsurilor de securitate aeriană.

Articolul 40. Investigarea situațiilor aeriene

(1) În scopul evaluării eficienței măsurilor și procedurilor aplicate și al ajustării politicilor de securitate aeriană, Ministerul Apărării asigură inițierea și coordonarea procesului de investigare a situațiilor aeriene, cu participarea autorităților competente din domeniul apărării, ordinii publice și securității naționale, precum și a organelor de urmărire penală din cadrul Ministerului Afacerilor Interne – Inspectoratul General al Poliției și Inspectoratul General al Poliției de Frontieră – conform competențelor stabilite prin actele normative în vigoare.

(2) Investigațiile tehnice privind cauzele și circumstanțele evenimentului aerian sunt efectuate cu participarea autorităților abilitate în domeniul investigării accidentelor și incidentelor în transporturi, inclusiv Biroul de Investigare a Accidentelor și Incidentelor în Transporturi, în conformitate cu Hotărârea Guvernului nr. 36 din 18 ianuarie 2023 și alte acte normative aplicabile.

(3) La investigarea situațiilor aeriene pot participa, în condițiile stabilite de cadrul normativ național și tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte, experți internaționali în domeniul securității spațiului aerian, precum și reprezentanți ai statelor interesate.

(4) Ministerul Apărării prezintă, în termen rezonabil, raportul final privind investigarea situației aeriene Președintelui Republicii Moldova, Președintelui Parlamentului și Prim-ministrului, cu respectarea cerințelor de confidențialitate și clasificare a informațiilor prevăzute de legislația în vigoare privind protecția informațiilor.

Capitolul X

DISPOZIȚII FINALE ȘI TRANZITORII

Articolul 41 Fondurile necesare pentru asigurarea echipamentelor și sistemelor tehnice

Fondurile necesare pentru asigurarea echipamentelor și sistemelor tehnice, implementarea măsurilor de protecție, precum și pentru menținerea în funcțiune a echipamentelor și sistemelor tehnice, vor fi asigurate din contul și în limita mijloacelor financiare prevăzute anual în bugetul de stat, în aceste scopuri, precum și din alte surse, în modul stabilit de actele normative.

Articolul 42. Paza și protecția obiectivelor infrastructurii critice

(1) Ministerele, alte autorități administrative centrale, precum și operatorii economici care administrează obiective incluse în Nomenclatorul național al infrastructurii critice, din sectoarele relevante în materie de securitate națională, au obligația de a evalua riscurile și a adopta măsuri corespunzătoare pentru protejarea acestor obiective împotriva amenințărilor generate de aeronavele fără pilot la bord, în conformitate cu prevederile Legii nr. 120/2017 privind prevenirea și combaterea terorismului și ale altor acte normative relevante.

(2) Măsurile menționate la alin. (1) se stabilesc proporțional cu gradul de risc și importanța strategică a obiectivului, fără a impune obligativitatea achiziționării sau utilizării de sisteme tehnice specializate de către operatori privați, decât în cazurile expres prevăzute de legislația aplicabilă și autorizate de autoritățile competente.

(3) Autoritatea responsabilă pentru securitatea sectorială colaborează cu Serviciul de Informații și Securitate și Ministerul Apărării pentru elaborarea de ghiduri sectoriale privind identificarea amenințărilor și stabilirea măsurilor de protecție aplicabile obiectivelor critice.

Articolul 43. Sancțiuni pentru încălcarea legii

Încălcarea prevederilor prezentei legi atrage răspunderea juridică potrivit reglementărilor aplicabile în materie penală, contravențională, civilă, disciplinară sau materială.

Articolul 44. Dispoziții finale

(1) Guvernul, în termen de cel mult 6 luni de la publicarea prezentei legi, va elabora și aproba actele normative necesare pentru punerea în aplicare a acesteia.

(2) La data intrării în vigoare a prezentei legi, Legea nr. 143/2012 privind controlul spațiului aerian (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2012, nr. 155–159, art. 512), cu modificările ulterioare, se abrogă.

(3) Până la aducerea în concordanță a legislației cu prevederile prezentei legi, actele normative existente se aplică în măsura în care nu contravin dispozițiilor acesteia.

(4) Prezenta lege intră în vigoare la expirarea unui termen de 6 luni de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.